

RINGEBU STAVKIRKE

Arkeologisk overvåking av graving for ledninger, kummer og punktfundamenter ved Ringebu stavkirke, Ringebu kommune, Oppland fylke

Furan, Nora Front

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel Ringebu stavkirke Arkeologisk overvåking av graving for ledninger, kummer og punktfundamenter ved Ringebu stavkirke, Ringebu kommune, Oppland fylke	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 165/2016	Publiseringsdato [Publiseringsdato]
	Prosjektnummer 1020939	Oppdragstidspunkt 26.10.-28.10.2016
	Forsidebilde Oversikt etter graving, sett mot NV	
Forfatter(e) Furan, Nora Front	Sider 29	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Nora Front Furan
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Gro Edvardsen

Oppdragsgiver(e) Ringebu kirkelige fellesråd

<p>Sammendrag</p> <p>26.10.-28.10.2016 utførte NIKU en arkeologisk overvåking ved Ringebu stavkirke. I forbindelse med brannsikring av kirken måtte det monteres nytt video-overvåkingsutstyr. Dette innebar graving av flere grøfter, hull til kamerafundamenter og groper til trekkekum på store deler av kirkegården. Det ble gravd i eksisterende traseer alle steder, bortsett fra to steder; fra gangsti til kameraposisjon 1 og et par meter ved kameraposisjon 2. Tiltakene berørte både middelalderkirkegården og områder utenfor vernesonen. Etter ønske fra Oppland fylkeskommune og etter forespørsel fra Riksantikvaren overvåket NIKU alle tiltak, også de utenfor middelalderkirkegården. Arbeidet ble utført raskt og effektivt. Det ble observert et par løsbein i omrotede masser i alle grøfter. Et sted ved vestre side av kirkebygget ble det observert flere bein som muligens tilhørte samme grav, denne var i så fall sterkt forstyrret. Denne antas å være fra nyere tid. Det ble verken i de nye eller de gamle grøftene observert kulturlag eller konstruksjoner fra middelalder eller tidligere.</p>
--

Emneord Ringebu stavkirke, kirkegård, middelalder, overvåking
--

Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

Forord

I perioden 26.oktober til 28.oktober 2016 ble det foretatt en arkeologisk overvåking av diverse gravearbeid rundt og ved Ringeby stavkirke. Det ble gravd både utenfor og innenfor middelalderkirkegården. NIKU takker for samarbeid med alle involverte, og spesielt gravefører Hans Myhrer som sørget for effektiv og god gjennomføring.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	6
2	Tiltakets omfang.....	6
3	Faglige forhold.....	6
4	Metode og gjennomføring	7
5	Resultater	15
5.1	Grøft fra (eksisterende) kameraposisjon 3 langsmed muren fram til gangsti	15
5.2	I gangstien fra muren i nord til krysset foran hovedporten:.....	15
5.3	Ved kameraposisjon 2, langsmed plataået	16
5.4	Grøft fram mot kirken fra plataået.....	17
5.5	Fra trekkekum ved kirken sørover til krysset foran hovedporten:.....	18
5.6	Fra krysset til kameraposisjon 1	18
5.7	Fra krysset til servicebygget, to grøfter.....	19
6	Konklusjon	20
7	Litteratur.....	20
8	Vedlegg	20
8.1	Kontekstliste	20
8.2	Fotoliste.....	22
8.3	Detaljplot	27
8.4	Oversiktsplot	28

1 Innledning

Ringebu kirkelige fellesråd søkte Riksantikvaren om dispensasjon fra Lov om kulturminner av 9. juni 1978 for gravearbeider i forbindelse med graving for ledninger, kummer og punktfundamenter ved Ringebu stavkirke, Ringebu kommune, Oppland fylke. Deler av det omsøkte tiltaket lå innenfor den middelalderiske kirkegården, og noe lå utenfor. Riksantikvaren mottok søknaden 26.9.2016. NIKU ble bedt om å utarbeide forslag til prosjektbeskrivelse og budsjett, og mottok oppdragsbestillingen fra Riksantikvaren 12.10.2016. Oppdragsbestillingen ble etter forespørsel fra Riksantikvaren utvidet 13.10.2016 for også å gjelde tiltakene utenfor vernesonen for middelalderkirkegården. Dette skyldes at Oppland fylkeskommune ikke hadde anledning til å gjennomføre feltarbeidet. NIKU leverte prosjektbeskrivelse og budsjett 20.10.2016. Riksantikvaren fattet vedtak i saken 21.10.2016.

2 Tiltakets omfang

Ringebu stavkirke skulle brannsikres og i den forbindelse skulle det monteres nytt video-overvåkingsutstyr ved kirken. Det måtte derfor graves for to nye trekkerør til kabler. Grunnet lengden på kablene var det også behov for å sette ned tre nye trekkekummer. Plassering av to av de tre kameraposisjoner skulle justeres og det skulle derfor også graves for to nye fundamenter for kameraer. Av disse tiltakene berørte et nytt kamerafundament, en trekkekum og ca. 85 m kabelgrøft det middelalderiske kirkestedet. Kabelgrøfta skulle følge en eksisterende trasé. De siste meterne av grøfta frem til nytt kamerafundament ved posisjon 2 var ny og her var det følgelig ikke blitt gravd før.

Planlagt størrelse og mål på tiltakene innenfor middelalderkirkegården:

- Hull for kamerafundament: 1 m x 1 m og 1 m dypt.
- Trekkekum: 0,72 m x 0,72 m og 0,5 m høy. Dybde ca. 0,6
- Kabelgrøft: 0,6 m dyp og bredde med plass til 2 x 75 mm trekkerør, ca. 0,3 m.

Tiltak utenfor vernesonen til middelalderkirkegården omfattet ytterligere grøfter, to trekkekummer og graving for to stk. nye kameraposisjoner. Totalt skulle det graves ca. 155 m grøft utenfor det fredete området.

3 Faglige forhold

Tiltaksområdet lå delvis innenfor den middelalderiske kirkegården ved Ringebu stavkirke, som i medhold av kml § 4 er et automatisk fredet kulturminne.

Den nåværende kirken var i utgangspunktet en stavkonstruksjon som ble bygget tidlig på 1200-tallet. I perioden 1624-31 ble det utført flere påbygginger som har endret kirkens ytre. Selve kirken har blitt undersøkt arkeologisk flere ganger, men kirkegården er i liten grad undersøkt. Under de arkeologiske undersøkelsene i 1980-81 ble det avdekket spor etter en eldre stolpebygd kirke som trolig er fra 1000-tallet. Det ble også påvist ardspor i grunnen som antagelig er eldre enn kirkebyggene. Det er antatt at det har vært gravlegginger på stedet allerede før den eldste kirken ble reist, men det er uklart om disse har vært i henhold til kristen gravskikk eller ikke. Flere hundre mynter og andre gjenstander under kirkegulvet ble i tillegg funnet, og storparten av disse er fra middelalder. Ved avdekkingen av murene til østveggen i den gamle kirken, ble det utenfor denne muren avdekket graver. Disse ble tolket som sannsynlig middelalderiske.

Det er indikasjoner på at middelalderkirkegården har hatt en tilnærmet sirkelformet avgrensning. Da 1200-tallskirken ble bygget ble det skavet av jord i bakkant av tufta og disse massene ble deretter påført i fremkant slik at kirken kunne bygges på et tilnærmet flatt areal. Det er sannsynlig at det er dette arealet som har blitt benyttet til gravlegging i middelalder. Det har blitt gjort mange suksessive utvidelse av arealet for gravlegginger rundt kirken på 18-1900-tallet. På vestsiden sees dette spesielt godt med en oppbygd mur som rammer inn et platå.

Både øst og nord for kirken er det registrert bosetningsspor fra jernalder-middelalder i form av blant annet kokegrop og stolpehull. Rett vest for kirken ligger Gildesvollen som omtales som et tingsted i skriftlige kilder.

Følgende problemstillinger var aktuelle for undersøkelsen:

- Fantes det bevarte graver fra middelalder innenfor tiltaksområdet? Kunne noen av gravene/skjelettene i så fall dateres, og fra hvilken del av middelalderen tilhørte disse?
- Kunne det avdekkes noen form for avgrensning av middelalderkirkegården?
- Fantes det dyrkingsspor eller stolpehull som vitnet om andre bygninger fra middelalder eller forhistorisk tid?
- Kunne det avdekkes graver fra før-kristen tid?

Figur 1: Oversikt før start. Krysset i forgrunnen. Sett mot NV. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0003.

4 Metode og gjennomføring

Det arkeologiske feltarbeidet ble gjennomført som en arkeologisk overvåking 26.-28.10.2016. Prosjektleder og arkeolog var Nora Front Furan. Gravemannskapet bestod av maskinfører Hans

Myhrer og Sondre Falkenhaug. Tiltaksområdet lå på en høyde med relativt åpent terreng, og dette sørget for gode innmålingsresultater med CPOS. Kun ett sted, ved kameraposisjon 1, var det mangelfulle signaler på grunn av et stort tre rett over innmålingsstedet. Været var i perioden bra, med mye opphold og sol.

Det var forventet at gjennomføringen ville bli svært hektisk, og det var derfor viktig å sørge for god fremgang. Arkeolog reiste fra Oslo til Ringebu tidlig om morgenen på oppstartsdagen. Da det var hensiktsmessig at gravefører fikk starte og grave så fort som mulig, ble det i samråd med Live Johannessen v/Riksantikvaren bestemt at gravefører skulle få starte arbeidet før arkeolog ankom. Etter avtale med gravefører skulle det graves utenfor middelalderkirkegården, og ved funn skulle gravefører kontakte arkeolog umiddelbart. Ca. to timer ble det gravd uten at arkeolog var tilstede. Det hadde da kun blitt gravd i omrotede masser.

Arbeidet hadde startet lengst nord, ved kameraposisjon 3. Fra eksisterende kameramast ble det gravd en smal grøft langsmed kirkemuren mot øst til gangstien, deretter videre bortover veien tvers over kirkegården og ned mot hovedporten. Det ble hele tiden gravd i en eksisterende trase for strøm og vann. Lengst sør ble mulig undergrunn påtruffet. Denne bestod av gulbrun sand. Langsmed kirkemuren i nord ble det ett sted (ca.30 cm under terreng) observert et løsbain fra menneske i de omrotede massene. Om lag midt i grøfta langsmed kirkemuren ble det gravd et hull til kamerafundament, ca. 1 m dyp. Ved overgangen fra muren til gangstien ble det gravd en grop for trekkekum, ca. 65 cm dyp.

Figur 2: Grøft fra eksisterende kameraposisjon 3 mot gangsti. Hull til nytt kamerafundament ble gravd om lag midt i grøfta. Sett mot øst. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0008.

Figur 3: Arbeidsbilde, graving av grøft fra kirkemur i nord, langsmed gangstien mot hovedporten sør på kirkegården. Sett mot S. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0018.

Arbeidet fortsatte deretter med kameraposisjon 2. Dette området lå på et platå på vestsiden av kirken, planert ut i nyere tid. Det ble gravd en smal grøft litt nordvest for eksisterende kameramast og frem til denne, og derfra videre langsmed kanten av platået og deretter i en sving nordøstover og fram mot kirkebygget. Det ble gravd et hull til nytt kamerafundament i starten av grøfta lengst nordvest, ca. en meter dyp. Ved eksisterende kameramast ble det observert to mørke striper med lett kullholdig silt (K7) ca. 20 cm under terreng, men disse må avskrives som forhistoriske da hele platået er moderne. Grøftene fulgte hovedsakelig eksisterende trase for strøm. I grøfta fra platået mot kirken ble det observert svært mange mellomstore steiner (10-15 cm diameter) i massene. Disse antas å ha blitt påført som del av utplaneringen på kirkegården.

Figur 4: Oversikt platå vest for kirken. Grøft ved kameraposisjon 2 (mast fremst i bilde er en lyktestolpe). Sett mot N. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0032.

Figur 5: Grøft ved kameraposisjon 2 og mot kirka. Sett mot SV. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0036.

Ved kirka ble det i enden av grøfta gravd en grop til trekkekum. Her var det svært mye kabler og rør, og gropa ble lagt delvis mellom to eksisterende traseer. Det ble gravd ned til ca. 60 cm under terreng. Ved denne dybden ble det observert et par løsbein, og avdekket to lårbein som tilsynelatende lå ved siden av hverandre. Det kunne imidlertid ikke observeres noen fortsettelse av det eventuelle skjelettet i noen av endene. I samme område ble det også observert svært oppsmuldret treverk, sannsynligvis kisterester. Treverket var ikke sammenhengende (som striper) og det ble heller ikke observert nagler. Beina var orientert tilnærmet nord-sør, og dermed ikke i henhold til kristen gravskikk/praksis i middelalder. Graven tolkes ut fra disse observasjonene som omrotet og mest sannsynlig fra nyere tid. Kirketjeneren på Ringebu kunne opplyse om at flere av gravsteinene rundt kirken hadde blitt fjernet i nyere tid for å gjøre plass til gangstien. Disse gravene var hovedsakelig fra 17- og 1800-tallet. Den mulige forstyrrede graven tolkes derfor som etter-reformatorisk.

Figur 6: Mulig forstyrret grav. Sett mot S. Foto nr: Cf35159_NIKU_0039.

Det ble videre gravd en grøft fra grop for trekkekum og langsmed gangstien mot krysset foran hovedporten. Grøfta fulgte en eksisterende trase og det ble kun observert omrotede eller påfylte masser. Derfra ble det gravd en ny grøft mot kameraposisjon 1. Denne grøfta skulle dels graves i urørte masser, dels i en eksisterende trase. Da det ble klart at grøfta måtte legges slik at det ikke ble mulig å følge eksisterende trase, varslet NIKU Live Johannessen v/Riksantikvaren om endringene. Disse ble godtatt og overvåkingen fortsatt uten avdekking av eldre levninger. Det ble gravd et hull for kamerafundament, ca. 80 cm dypt. Det ble observert masser lik resten av grøfta i form av hovedsakelig sandholdig silt, men også noen større steiner som trolig kom fra oppføringen av kirkemuren som lå helt inntil hullet.

Figur 7: Grøft fra kirken mot hovedporten. Sett mot SØ. Foto nr: Cf35159_NIKU_0054.

Figur 8: Fundament til kamera, posisjon 1. Sett mot V. Foto nr: Cf35159_NIKU_0073.

Figur 9: Graving av grop for kum i krysset. Sett mot S. Cf35159_NIKU_0071.

I krysset foran hovedporten ble det gravd en grop for trekkekum, ca. 60 cm dyp. Derfra ble det gravd en grøft mot servicebygget, som siden delte seg i to slik at det ble gravd fram til både vestsiden og nordsiden av bygget. I hele dette området ble det kun observert påfylte masser fra nyere tid. En siste grøft skulle graves i fra vestsiden av bygningen og ut til en eksisterende kum, men dette kunne ikke gjøres i samme omgang som resten av gravearbeidene. Da det var konstatert at det kun var påfylte masser på stedet, og fordi denne nye grøfta skulle holde samme dybde som de allerede ferdige grøftene, ble det i samråd med Riksantikvaren godtatt at denne grøfta ble gravd uten arkeologisk overvåking. Det arkeologiske feltarbeidet ble derfor avsluttet.

Figur 10: Grøfter til servicebygget. Sett mot Ø. Foto nr: Cf35159_NIKU_0086.

Figur 11: Ferdig gravd grøfter, oversikt søndre del av kirkegården. Sett mot NV. Foto nr: Cf35159_NIKU_0087.

5 Resultater

5.1 Grøft fra (eksisterende) kameraposisjon 3 langsmed muren fram til gangsti

Lengde: Ca. 29 m.

Bredde: Ca. 50 cm.

Dybde: 30-50 cm dyp (gjennomsnittlig 50 cm, kun 30 cm ved eksisterende kameraposisjon 3).

Lagdeling:

K1 Gress. 5-10 cm tykt.

K2 Brungrå siltig matjord med noe leire og sand. Mye småstein, mange større steiner (15-30 cm diameter). Rest fra tidligere mur eller arbeid med denne? Noen røtter. En keramikkbitt fra nyere tid og ett lite glasskår, også moderne. Et løsbein fra menneske funnet ved kameraposisjonen, ca. 30 cm under terreng. Omrotede masser fra tidligere graving. Ca. 45 cm tykt.

Figur 12: Grøft langsmed kirkemuren i nord ved kameraposisjon 3. Profil etter graving. Sett mot SSØ. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0012.

5.2 I gangstien fra muren i nord til krysset foran hovedporten:

Lengde: ca. 91 m.

Bredde: Ca. 50 cm.

Dybde: 40-50 cm. Et par meter, 75 cm. Varierende dybde da terrenget heller mot sør.

Lagdeling:

K3 Gress. 5 cm.

K4 Sand og grus med noe silt og mye småstein. Omrotede masser, både stedlige og påfylte. 70 cm tykt på det meste, går til bunns. Et par løsbein.

K5 Gulbrun sand. Undergrunn? Ca. 40 cm under terreng.

Figur 13: Profil, gangstien. Sett mot Ø. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0026.

5.3 Ved kameraposisjon 2, langsmed platået

Lengde: ca. 16 m.

Bredde: 40-50 cm.

Dybde: 30-45 cm.

Lagdeling:

K6 Gress. 5 cm.

K7 To korte striper av mørk kullholdig silt synlig i profil. Trolig naturskapt eller fra nyere tid.

K8 Lys brun sand og silt med litt leire og noen småsteiner. Trolig påført ved oppbygging av platået. 40 cm tykt.

K9 Lys gul sand, trolig undergrunn. Starter 40 cm under terreng.

Figur 14: Profil platå ved kameraposisjon 3. Stripene kan ikke være forhistoriske da platået ble bygget opp i nyere tid. Sett mot NØ. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0043.

5.4 Grøft fram mot kirken fra platået

Lengde: ca. 25 m.

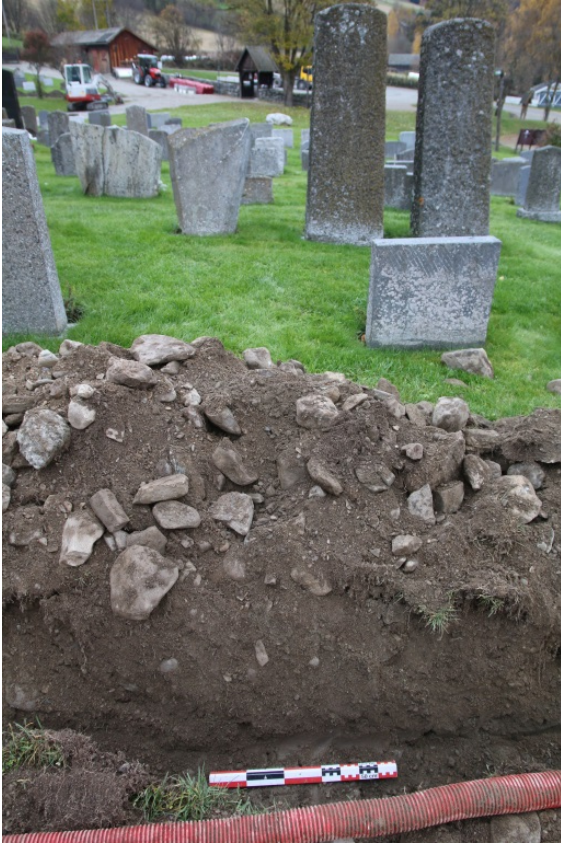
Bredde: 50 cm.

Dybde: 30 -50 cm, 70 cm ved grop for trekkekum.

Lagdeling:

K10 Gress. 5 cm.

K11 Gråbrun sandig silt med småstein. Mye mellomstore steiner løst i laget. Noen løsbein fra menneske nærmest kirken. Fleste av disse fra 50 cm under terreng (bunn av grøft). Til bunns.

Figur 15: Grøft mot kirken fra kameraposisjon 2. Sett mot SØ. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0052.

5.5 Fra trekkekum ved kirken sørover til krysset foran hovedporten:

Lengde: ca. 53 m.

Bredde: 55 cm.

Dybde: 45-55 cm, grop for trekkekum foran hovedporten; ca. 70 cm.

Lagdeling:

K12 Grå sand og grus med småstein. Noen steiner. Omrotede/påfylte masser. Ca. 45 -55 cm tykt.

5.6 Fra krysset til kameraposisjon 1

Lengde: ca. 13 m.

Bredde: ca. 45 cm. Hull til kamera ble 140 x 50 cm.

Dybde: ca. 50 cm, 80 cm ved hull til kamerafundament.

Lagdeling:

K13 Gress, matjord. 15 cm.

K14 Grå sandholdig silt med noe småstein og en del grus. Finkornet. 30-35 cm tykt.

K15 Beige-grå leirholdig silt, noe sand. 10 cm og til bunns.

Figur 16: Ny grøft mot kameraposisjon 1. Sett mot V. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0082.

Figur 17: Profil, grøft mot kameraposisjon 1. Sett mot N. Foto-nr: Cf35159_NIKU_0078.

5.7 Fra krysset til servicebygget, to grøfter

Lengde: til sammen ca. 30 m.

Bredde: ca. 50-80 cm.

Dybde: 45-50 cm.

Lagdeling:

K16 Grå grus og sand. Påfylte masser fra moderne tid. Fra topp til bunn.

6 Konklusjon

I forbindelse med brannsikring av Ringeby stavkirke måtte det monteres nytt video-overvåkingsutstyr ved kirken. Dette innebar graving av flere grøfter, hull til kamerafundamenter og groper til trekkekum. Det ble gravd i eksisterende traseer alle steder, bortsett fra to steder; fra gangsti til kameraposisjon 1 og et par meter ved kameraposisjon 2. Tiltakene berørte både middelalderkirkegården og områder utenfor vernegrensen. Etter ønske fra Oppland fylkeskommune og etter forespørsel fra Riksantikvaren overvåket NIKU alle tiltak, også de utenfor middelalderkirkegården. Arbeidet ble utført raskt og effektivt. Kun et sted ble det observert bein tilhørende en mulig forstyrret grav, men denne antas å være fra nyere tid. Det ble verken i nye eller gamle grøfter observert kulturlag eller konstruksjoner fra middelalder eller tidligere. Det ble ikke avdekket automatisk fredete kulturminner ved undersøkelsen.

7 Litteratur

Brendalmo, Jan. 2011. Rapport Ringeby stavkirke og kirkegård – arkivgjennomgang. NIKU prosjektnr. 202472

Christie, Håkon og Sigrid. 1959. «Norges kirker. Østfold». I serien *Norske minnesmerker, bind 2*. Riksantikvaren. Forlaget Land og Kirke, Oslo.

Hemgrenda 1983: Ringeby stavkirke forteller. Ringeby historielag

8 Vedlegg

8.1 Kontekstliste

K-nr.	Område/grøft	Tolkning	Beskrivelse	Tykkelse (cm)
1	Grøft fra kameraposisjon 3 langsmed muren fram til gangsti	Topplag	Gress	5-10 cm
2		Omrotede masser fra tidligere graving	Brungrå siltig matjord med noe leire og sand. Mye småstein, mange større steiner (15-30 cm diameter). Noen røtter. En keramikkbit fra nyere tid og ett lite glasskår, også moderne. Et løst menneskebein funnet ved kameraposisjonen, ca. 30 cm under terreng.	Ca. 45 cm
3	I gangstien fra muren i nord til krysset foran hovedporten	Topplag	Gress	5 cm

4		Omrotede masser, både stedlige og påfylte	Sand og grus med noe silt og mye småstein. Et par løse bein.	70 cm tykt på det meste, går til bunns.
5		Mulig undergrunn?	Gulbrun sand.	Ca. 40 cm under terreng.
6	Ved kameraposisjon 2, langsmed platået	Topplag	Gress.	5 cm
7		Fra nyere tid, trolig blitt til i forbindelse med bygging av kirkeplatået	To striper av mørk kullholdig silt synlig i profil	Ca. 5 cm
8		Trolig påførte masser ved oppbygging av platået	Lys brun sand og silt med litt leire og noen småsteiner.	40 cm tykt.
9		Sannsynlig undergrunn.	Lys gul sand.	Starter 40 cm under terreng.
10	Grøft fram mot kirken fra platået	Topplag	Gress	5 cm
11		Omrotet kirkegårdslag	Gråbrun sandig silt med småstein. Mye mellomstore steiner løst i laget. Noen løse menneskebein nærmest kirken. Fleste av disse fra 50 cm under terreng (bunnen av grøfta).	45-50 cm
12	Fra trekkekum ved kirken sørover til krysset foran hovedporten	Omrotede/påfylte masser	Grå sand og grus med småstein. Noen steiner.	Ca. 45 -55 cm tykt.
13	Fra krysset til kameraposisjon 1	Topplag	Gress/matjord.	15 cm
14			Grå sandholdig silt med noe småstein og en del grus. Finkornet.	30-35 cm tykt.
15			Beige-grå leirholdig silt, noe sand.	Fra 45 cm under terreng og til bunns.
16	Fra krysset til	Påfylte masser fra	Grå grus og sand.	50 cm

	servicebygget	moderne tid.		
--	---------------	--------------	--	--

8.2 Fotoliste

(Unntatt offentligheten – bildene er ikke publisert på KHM's nettsider).

Filnavn	Opptaksdato	Motiv	Sett mot	Fotograf
Cf35159_NIKU_0001.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0002.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0003.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0004.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0005.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0006.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0007.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0008.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0009.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0010.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0011.JPG	26.10.2016	Oversikt før start	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0012.JPG	26.10.2016	Grøft v/posisjon 3	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0013.JPG	26.10.2016	Grøft v/posisjon 3	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0014.JPG	26.10.2016	Grøft v/posisjon 3	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0015.JPG	26.10.2016	Menneskebein v/posisjon 3	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0016.JPG	26.10.2016	Menneskebein v/posisjon 3	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0017.JPG	26.10.2016	Steinrekke, rest fra oppføring av mur?	SSØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0018.JPG	26.10.2016	Arbeidsbilde	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0019.JPG	26.10.2016	Arbeidsbilde	SØ	Nora Furan

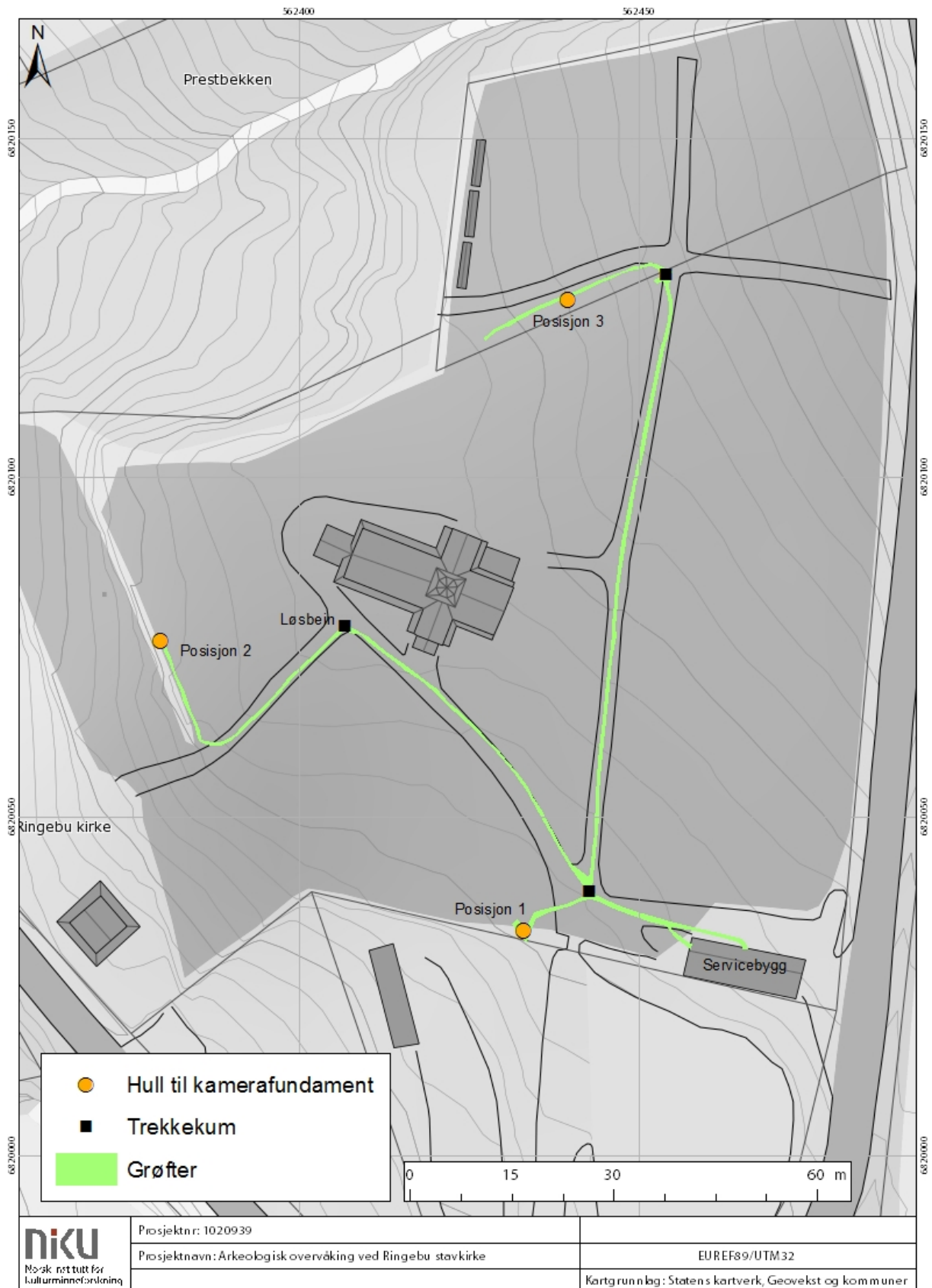
Cf35159_NIKU_0020.JPG	26.10.2016	Grøft i gangsti fra nord mot sør	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0021.JPG	26.10.2016	Grøft i gangsti fra nord mot sør	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0022.JPG	26.10.2016	Grøft i gangsti fra nord mot sør	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0023.JPG	26.10.2016	Grøft i gangsti fra nord mot sør	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0024.JPG	26.10.2016	Grøft i gangsti fra nord mot sør	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0025.JPG	26.10.2016	Profil, gangsti fra nord mot sør	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0026.JPG	26.10.2016	Profil, gangsti fra nord mot sør	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0027.JPG	26.10.2016	Profil, gangsti fra nord mot sør	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0028.JPG	26.10.2016	Profil, gangsti fra nord mot sør	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0029.JPG	26.10.2016	Profil, gangsti fra nord mot sør	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0030.JPG	26.10.2016	Grøft ved posisjon 2	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0031.JPG	26.10.2016	Grøft ved posisjon 2	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0032.JPG	26.10.2016	Oversikt platå vest for kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0033.JPG	26.10.2016	Oversikt platå vest for kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0034.JPG	26.10.2016	Oversikt platå vest for kirken	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0035.JPG	26.10.2016	Grøft fra sving mot kirka fra posisjon 2	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0036.JPG	26.10.2016	Grøft fra sving mot kirka fra posisjon 2	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0037.JPG	26.10.2016	Grøft fra sving mot kirka fra posisjon 2	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0038.JPG	26.10.2016	Trekkekum v/kirken	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0039.JPG	26.10.2016	Omrota msk-bein	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0040.JPG	26.10.2016	Arbeidsbilde	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0041.JPG	26.10.2016	Arbeidsbilde	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0042.JPG	26.10.2016	Ved kamera 2, K7 "kullflekker"-moderne	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0043.JPG	26.10.2016	Ved kamera 2, K7 "kullflekker"-moderne	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0044.JPG	26.10.2016	Ved kamera 2, K7 "kullflekker"-moderne	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0045.JPG	26.10.2016	Ferdig grøft v/posisjon 2	Ø	Nora

				Furan
Cf35159_NIKU_0046.JPG	26.10.2016	Ferdig grøft v/posisjon 2	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0047.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0048.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0049.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0050.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0051.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0052.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0053.JPG	26.10.2016	Grøft mot kirken	V	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0054.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0055.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0056.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0057.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten	SØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0058.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0059.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0060.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0061.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0062.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0063.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0064.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0065.JPG	27.10.2016	Grøft fra kirken mot hovedporten - ferdig	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0066.JPG	27.10.2016	Trekkekum v/kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0067.JPG	27.10.2016	Trekkekum v/kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0068.JPG	27.10.2016	Trekkekum v/kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0069.JPG	27.10.2016	Trekkekum v/kirken	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0070.JPG	27.10.2016	Trekkekum v/kirken	N	Nora Furan

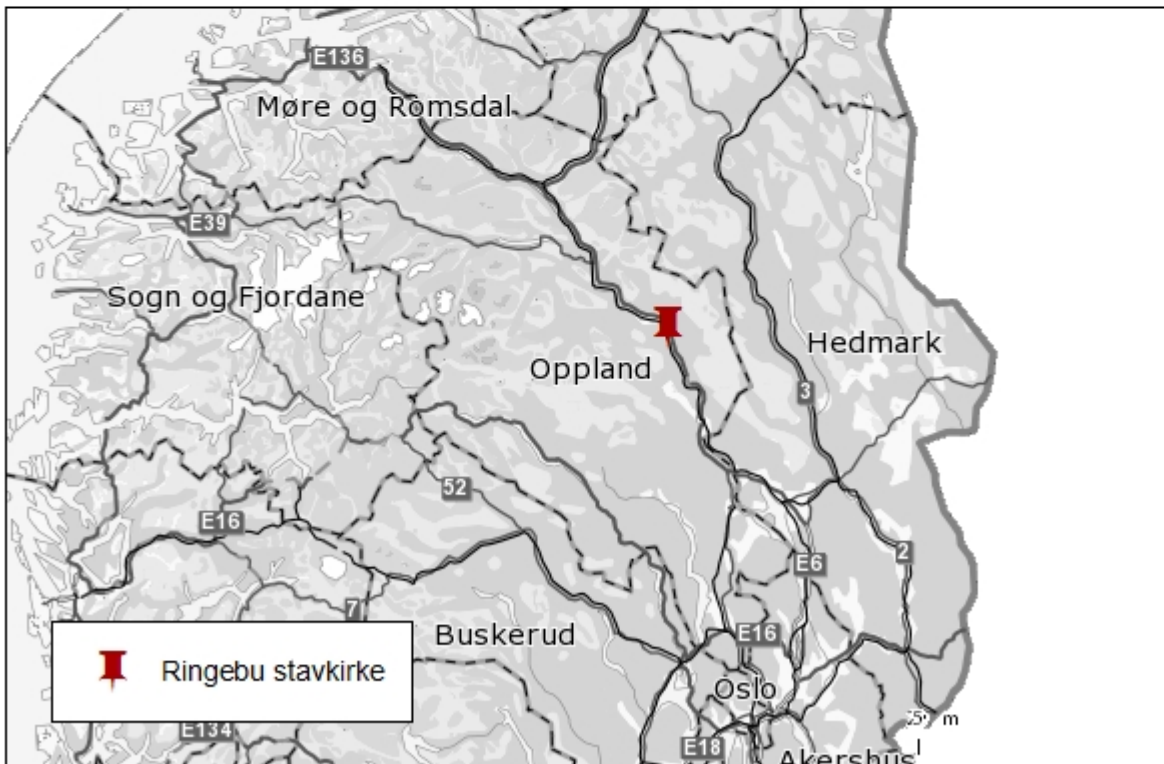
Cf35159_NIKU_0071.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0072.JPG	27.10.2016	Ny grøft til posisjon 1	SV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0073.JPG	27.10.2016	Fundament til kamera 1	V	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0074.JPG	27.10.2016	Fundament til kamera 1	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0075.JPG	27.10.2016	Fundament til kamera 1	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0076.JPG	27.10.2016	Fundament til kamera 1	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0077.JPG	27.10.2016	Fundament til kamera 1	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0078.JPG	27.10.2016	Ny grøft -ferdig gravd, profil	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0079.JPG	27.10.2016	Ny grøft -ferdig gravd, profil	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0080.JPG	27.10.2016	Ny grøft -ferdig gravd, profil	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0081.JPG	27.10.2016	Krysset sør på kirkegården	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0082.JPG	27.10.2016	Ny grøft ferdig	V	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0083.JPG	27.10.2016	Ny grøft ferdig	V	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0084.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0085.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0086.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0087.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	NV	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0088.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0089.JPG	27.10.2016	Grøfter til servicebygget	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0090.JPG	27.10.2016	Servicebygg-grøft, profil	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0091.JPG	27.10.2016	Servicebygg-grøft, profil	NØ	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0092.JPG	27.10.2016	Grop til trekkekum i krysset	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0093.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde trekkekum lengst nord	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0094.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde trekkekum lengst nord	N	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0095.JPG	27.10.2016	Grop til kamera 2	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0096.JPG	27.10.2016	Grop til kamera 2	S	Nora

				Furan
Cf35159_NIKU_0097.JPG	27.10.2016	Grop til kamera 2	S	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0098.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde, graving av grop kamera 3	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0099.JPG	27.10.2016	Arbeidsbilde, graving av grop kamera 4	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0100.JPG	27.10.2016	Grop kamera 3	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0101.JPG	27.10.2016	Grop kamera 3	Ø	Nora Furan
Cf35159_NIKU_0102.JPG	27.10.2016	Grop kamera 3	NØ	Nora Furan

8.3 Detaljplot

8.4 Oversiktsplot

	Prosjektnr: 1020939	
	Prosjektnavn: Arkeologisk overvåking ved Ringebu stavkirke	EUREF89/UTM32
	Kartgrunnlag: Statens kartverk, Geovekst og kommuner	

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 165/2016

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00